

—
Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 04.02.2019 по 08.02.2019

2019/3

Огляд рішень Європейського Суду з прав людини

Дата прийняття:	05/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	05/02/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF SHAMSUDINOVA AND OTHERS v. RUSSIA <i>(Applications nos. 4635/08 and 2 others – see appended list)</i>
Зміст:	<p>Справа стосувалася порушення державою свого обов'язку забезпечити дотримання положень статті 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).</p> <p>Скарги заявників були об'єднані Судом у зв'язку із подібністю обставин у їхніх справах і стосувалися вбивства родичів заявників, ймовірно, працівниками правоохоронних органів чи військовослужбовцями Російської Федерації на території Чеченської Республіки.</p> <p>Заявники стверджували про неефективність розслідування цих вбивств органами влади Російської Федерації, оскільки досудові розслідування неодноразово припинялися та відновлювалися впродовж тривалого періоду часу, проте винних у вбивствах родичів заявників так і не було встановлено.</p> <p>У цій справі Судом також було встановлено порушення статті 5 Конвенції у зв'язку з тим, що 27 грудня 2001 року група російських військових увірвалась до будинку заявниці та її сина пана Бугаєва, затримала його та забрала до районного відділення органів внутрішніх справ. Військові також вилучили документи, що посвідчують його особу, і автомобіль, який належав члену його родини.</p> <p>В результаті такого затримання пан Бугаєв був незаконно позбавлений свободи без вмотивованого рішення суду строком на 15 діб.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) в матеріальному та процесуальному аспектах (щодо пана Бугаєва, пана Юнусова, пана Абієва, пана Атабаєва).</p> <p>Порушення статті 5 Конвенції (щодо пана Бугаєва).</p>

Дата прийняття:	05/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	05/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF NDAYEGAMIYE-MPORAMAZINA v. SWITZERLAND</u> <i>(Application no(s).16874/12)</i>
Зміст:	<p>9 червня 1995 року заявниця, яка є громадянкою Республіки Бурунді, була прийнята на роботу за трудовим договором на посаду секретаря до Постійного Представництва Республіки Бурунді при Організації Об'єднаних Націй у Женеві. Роботодавцем заявниці була Республіка Бурунді.</p> <p>Листом від 9 серпня 2007 року Постійне Представництво поінформувало заявницю про не продовження із нею строку трудового договору. Заявниця звернулася до трудового суду Республіки і Кантону Женеви по трудовим спорам з позовом проти Республіки Бурунді, оспоруючи своє звільнення. У своїх запереченнях Республіка Бурунді зазначила, що відносини між сторонами спираються на юрисдикційний імунітет¹. Окрім цього, відповідач зазначив, що заявниця є громадянкою Бурунді, проживала у Франції та не мала міцного зв'язку із Швейцарією. У рішенні від 15 березня 2010 року трудовий суд Республіки і Кантону Женеви зазначив, що у трудовому договорі містилась вказівка щодо визнання юрисдикції місцевого суду, тож таким чином відсутні підстави для надання державі-відповідачу юрисдикційного імунітету, тож трудовий суд Республіки і Кантону Женеви зобов'язав Республіку Бурунді виплатити заявниці компенсацію.</p> <p>Однак внаслідок ініційованого державою-відповідачем апеляційного провадження попереднє рішення трудового суду Республіки і Кантону Женеви було скасовано та задоволено позов держави-відповідача щодо юрисдикційного імунітету. Заявниці</p>

¹ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_e50 – Конвенція Організації Об'єднаних Націй про юрисдикційні імунітети держав та їх власності.

Огляд рішень Європейського Суду з прав людини

	<p>роз'яснено право щодо подачі позову до судів держави свого громадянства.</p> <p>Заявниця оскаржувала це рішення до суду касаційної інстанції, проте Федеральний Верховний суд Швейцарії відхилив її скаргу, підтвердивши законність та обґрунтованість попереднього рішення апеляційного суду та зазначивши, що застереження «дипломатичної практики» перешкоджають розуміти оскаржувані положення (щодо юрисдикційного імунітету) як відмову від правосуддя заздалегідь; з іншого боку, громадянство заявниці та місце проживання виключають особливу юрисдикцію держави, де виконується робота за трудовими договорами.</p> <p>Вважаючи такі дії судів обмеженням свого права на доступ до суду, заявниця звернулася до ЄСПЛ.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на доступ до суду).
Дата прийняття:	05/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	05/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF UTVENKO AND BORISOV v. RUSSIA</u> <i>(Applications no(s). 45767/09; 40452/10)</i>
Зміст:	Справа стосувалася подій 1999 року після вбивства прокурора м. Братська. Як особу, підозрювану у вчиненні злочину, було затримано пана Утвенка (перший заявник), стосовно якого було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Заявник скаржився на застосування до нього тортур під час перебування під вартою співкамерниками, які діяли, ймовірно, за наказами працівників слідчих органів задля отримання зізнавальних показів. Незважаючи на зроблені з цього приводу заяви, ефективного розслідування цього факту проведено не було. Пан Утвенко також стверджував, що умови його перебування в камері не були належними. Окрім цього, перший заявник скаржився на недотримання положень статті 5 Конвенції у зв'язку із

	<p>невстановленням часових періодів перебування заявника під вартою; стверджував, що розгляд його апеляційної скарги на ухвалу суду про обрання йому запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою не відповідав вимозі оперативності та пріоритетності розгляду апеляційним судом (строк розгляду скарги апеляційним судом становив 101 день); заявляв про порушення права на захист у зв'язку з отриманою ним відмовою у виборі захисника на власний розсуд та у зв'язку з тим, що призначений адвокат під час допиту пана Утвенка не надавав правову допомогу в достатньому обсязі та належної якості.</p> <p>Другий заявник у справі – пан Борисов, який вже був засудженим за попереднім вироком суду, відбував покарання у виправній колонії. Після відновлення кримінального провадження 10 квітня 2008 року пан Борисов за підозрою у причетності до вчинення вбивства прокурора був переведений до СІЗО. Заявник заявляв про застосування до нього тортур співкамерниками та нелюдське поводження під час перебування в СІЗО; вважав, що ці тортури та нелюдське поводження були наслідком вказівок працівників слідчих органів задля отримання зізнавальних показів.</p> <p>23 березня 2010 року районний суд розпочав судовий розгляд справи за обвинуваченням пана Утвенка, пана Борисова та шести інших обвинувачених. В результаті судового розгляду 19 травня 2011 року заявників було визнано винними у вчиненні злочину та призначено покарання у вигляді 18-ти років позбавлення волі пану Утвенку та 25-ти років позбавлення волі пану Борисову.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) в процесуальному аспекті з огляду на відсутність ефективного розслідування скарг заявників на погане поводження.</p> <p>Відсутність порушення статті 3 Конвенції (стосовно обох заявників щодо періодів з 13 по 15 квітня 2008 року та з 12 по 25 квітня 2008 року відповідно) щодо стверджуваних заявниками фактів катування.</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції щодо умов перебування під вартою пана Утвенка.</p> <p>Порушення пунктів 1, 3 та 4 статті 5 Конвенції щодо пана Утвенка (з огляду на порушення права на свободу та безпеку та права на оперативне постановлення рішення щодо законності затримання).</p>

	Порушення пункту 1 та підпункту (с) пункту 3 статті 6 Конвенції щодо пана Утвенка внаслідок порушення права на справедливий суд.
Дата прийняття:	05/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	05/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF ALGÜL AND OTHERS v. TURKEY <i>(Applications no(s). 59864/12)</i>
Зміст:	<p>Заявники є громадянами Туреччини. Ця справа стосується смерті їхнього родича – Є. Алгюла.</p> <p>28 вересня 2005 року під час проходження військової служби родич заявників був знайдений під уламками будівлі посту охорони, що обвалилася на нього. Внаслідок отриманих травм він помер у лікарні. Розслідування цього факту в межах кримінального провадження було розпочато органами влади.</p> <p>31 жовтня 2008 року військова прокуратура м. Диярбакіра відмовилася розглядати справу та передала її до державної прокуратури м. Шанлиурфа. Державна прокуратура м. Шанлиурфа, в свою чергу, відмовилася віднести розслідування цієї справи до своєї юрисдикції та повернула назад до військової прокуратури.</p> <p>6 травня 2009 року військова прокуратура знову передала матеріали справи до державної прокуратури з огляду на відсутність юрисдикції у розслідуванні. Таке рішення було оскаржено заявниками до військового суду м. Диярбакіра, згідно з рішенням якого розслідування цієї справи було доручено військовій прокуратурі.</p> <p>2 липня 2012 року військова прокуратура прийняла рішення про припинення розслідування, оскільки не було встановлено осіб, винних у смерті родича заявників. В серпні цього ж року досудове розслідування було завершено. З таким рішенням заявники не погодилися та оскаржили його до військового суду. Однак суд відхилив скаргу. Заявники звернулися до Вищого військового адміністративного суду із заявою про отримання компенсації.</p>

Огляд рішень Європейського Суду з прав людини

	Провадження щодо компенсації все ще триває.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у процесуальному аспекті.
Дата прийняття:	05/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	05/02/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF KONSTANTINOVA AND OTHERS v. RUSSIA</u> <i>(Application no. 60708/13)</i>
Зміст:	<p>Заявники є членами однієї сім'ї. Починаючи з 1981 року вони проживали в квартирі, що була надана їм на умовах соціальної оренди Міністерством оборони. Згідно з умовами оренди орендодавець зобов'язувався провести капітальний ремонт багатоквартирного будинку, а орендар – внести платежі у розмірі вартості капітального ремонту. Орендарі сплатили вартість ремонту, проте капітальний ремонт будинку проведено не було. Задля відновлення своїх прав заявники у 2008 році звернулися до районного суду, який постановив рішення на користь заявників та зобов'язав установу «Приволзько-Уральський військовий округ» провести капітальний ремонт квартири заявників та спільних комунікацій багатоквартирного будинку. Згідно з висновками експертизи ступінь зносу квартири заявників становив 64 %. Проте постановлене на користь заявників рішення суду не було виконане. Лише у 2013 році питання ремонту багатоквартирного будинку було внесено до регіональної програми підтримки капітального ремонту житла. Проте жодних дій, окрім затвердження проекту та бюджетної документації, проведено не було. 13 квітня 2015 року пані Константінова цю квартиру приватизувала та отримала право власності на неї. Відповідно до даних Уряду від 31 травня 2017 року рішення суду все ще не було виконане. Уряд стверджував, що оскільки квартира є власністю пані Константінової, то відповідно на неї і покладено обов'язок по проведенню капітального ремонту квартири, а до цього часу органи влади робили все можливе задля виконання рішення суду.</p>

Огляд рішень Європейського Суду з прав людини

	ЄСПЛ констатував порушення статті 6 Конвенції з огляду на тривале невиконання рішення суду.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 6 Конвенції (право на справедливий суд)
Дата прийняття:	07/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	07/02/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF MINAK AND OTHERS v. UKRAINE</u> <i>(Applications nos. 19086/12 and 13 others – see appended list)</i>
Зміст:	Заявники скаржились на порушення принципу рівності сторін у зв'язку з неповідомленням заявників про апеляційні скарги, подані у їхніх справах.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 1 Першого Протоколу до Конвенції (право на мирне володіння своїм майном) (щодо заяви пані Кравченко).
Дата прийняття:	07/02/2019
Дата набуття статусу остаточного:	07/05/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF PATSAKI AND OTHERS v. GREECE</u> <i>(App. No(s).20444/14)</i>
Зміст:	Справа стосувалася скарги заявників щодо недотримання державою свого обов'язку за статтею 2 Конвенції. Так, заявники у справі є членами родини Д.В. Д.В. був засудженим за крадіжку та умисне пошкодження майна до 8 місяців позбавлення волі. Під час відбуття покарання за медичними показаннями Д.В. була призначена терапія із прийняттям наркотичних (психотропних) лікарських засобів. 2 листопада 2008 року лікар установи виконання покарань

	<p>збільшив дозу ліків з 10 до 16 таблеток на день.</p> <p>7 листопада 2008 року Д.В. разом із іншими ув'язненими розпочали страйк (шляхом відмови від їжі) у зв'язку із неналежними умовами перебування у в'язниці. Цього ж дня, Д.В. мав зустріч з заступником в'язниці, якому повідомив про обіг наркотиків в установі.</p> <p>Заступник в'язниці не відреагувала негайно на дану інформацію у зв'язку з тим, що це був кінець дня і замало офіцерів знаходилося на території в'язниці, а лише наступного дня розпорядилася провести огляд, в результаті якого наркотичних речовин знайдено не було.</p> <p>8 листопада цього ж року заявників було проінформовано про те, що їх родич – Д.В. був знайдений мертвим у своїй камері. Після розтину тіла було встановлено, що смерть Д.В. настала в результаті набряку та легеневої кровотечі, що було спричинено вживанням психотропних речовин.</p> <p>Родичі засудженого зверталися до прокуратури із заявами про розслідування обставин смерті Д.В.</p> <p>31 січня 2009 року прокурор прийняв рішення про припинення розслідування, оскільки не було встановлено вини працівників виправної установи у тому, що Д.В. прийняв всю дозу ліків за раз ввечері. Заявники скаржилися на неналежне розслідування факту смерті Д.В. та невстановлення винних осіб.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у процесуальному аспекті.</p> <p>Відсутність порушення статті 2 Конвенції у матеріальному аспекті.</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 04.02.2019 по 08.02.2019 / Відпов. за вип.: Д.П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. – Київ, 2019. – Вип. 3. – 9 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на веб-сайтах Європейського суду з прав людини:

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>

<https://hudoc.echr.coe.int>

2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на веб-ресурсах Європейського суду з прав людини.

3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Підписуйтеся на нашу сторінку у Facebook
fb.com/supremecourt.ua